

Zelfevaluatie-instrument MeMoQ

Dimensie 3: Emotionele ondersteuning

Gezinsopvang

Kind & Gezin

© 2016 Kind en Gezin - UGent - KU Leuven

Citeren uit het zelfevaluatie-instrument MeMoQ kan, mits correcte bronvermelding:
Declercq, B., Janssen, J., Daems, M., Hulpia, H., Van Cleynenbreugel, C., Laevers, F. & Vandenbroeck, M. (2016).
Zelfevaluatie-instrument MeMoQ. Brussel - Leuven - Gent: Kind & Gezin - KU Leuven- UGent.
Foto's: Caroline Boudry, VBJK

Inhoudstafel

Wat staat er in het pedagogische raamwerk?	4
Waarover gaat het?	5
Hoe pak ik zo'n zelfevaluatie aan?	5
Een voorbeeld uit de praktijk	5
Stap 1: Verken via stellingen	6
Stap 1: Verken via vragen	7
Stap 2: Stel vast	11
Stap 3: Onderneem actie	12

Wat staat er in het pedagogische raamwerk?

Een belangrijke voorwaarde voor het welbevinden van kinderen is dat ze veilige emotionele relaties kunnen aanknopen met de medewerkers die een verantwoordelijkheid voor hen opnemen. Daar wordt bewust mee omgegaan, onder meer door de houding en interacties van medewerkers, door het ondersteunen van relaties met andere kinderen en door het inzetten van medewerkers.

Uit de houding van medewerkers blijkt aanvaarding en begrip voor de gevoelens, percepties en basisbehoeften van kinderen. Kinderen worden gezien als volwaardige personen, ze worden ernstig genomen. Medewerkers met een sensitieve begeleidingsstijl hebben oog voor wat kinderen denken, willen en voelen. Ze houden rekening met de behoeften van kinderen aan individuele aandacht, erkenning, bevestiging en genegenheid en met hoe ze de wereld begrijpen. Kinderen ervaren in de kinderopvang begrip voor wat hen emotioneel en cognitief bezighoudt en krijgen hulp om moeilijke ervaringen te verwerken.

(Pedagogische raamwerk, 2014, p. 21, www.kindengezin.be)

Waarover gaat het?

Kinderen emotioneel ondersteunen is warm, respectvol en enthousiast met hen omgaan. Het is aandacht hebben en zorg dragen voor hun emotionele behoeften en in die zin hun gedrag begeleiden. Heel belangrijk, want zo ontwikkelen kinderen ook positieve relaties met elkaar.

Hoe pak ik zo'n zelfevaluatie aan?

Hoe ondersteun ik kinderen op emotioneel gebied? Aan de hand van enkele stellingen krijg je daar een beter zicht op. Daarnaast zetten een paar vragen jou aan om over dit thema na te denken. Je hoeft het niet in deze volgorde te doen, je kan ook eerst de vragen beantwoorden en daarna de stellingen invullen.

De stellingen en vragen gaan over 'positieve relaties' en over 'sensitief-responsieve begeleiding'.

- **Positieve relaties:** je gaat respectvol om met kinderen en er is sprake van verbondenheid tussen jou en de kinderen onderling.
- **Sensitief-responsief handelen:** je merkt op wat een kind nodig heeft en je reageert er passend op.

  Stap 1 Verken	 Stap 2 Stel vast	 Stap 3 Onderneem actie
Hoe doe ik het ?	Wat kan ik daaruit besluiten?	Hoe kan ik het nog beter doen?
Ik oordeel op basis van stellingen. Ik beantwoord een aantal vragen.	Ik geef een score. Ik ontdek mijn sterktes. Ik leer mijn aandachtspunten kennen.	Ik stel nieuwe doelen. Ik maak een actieplan. Ik evalueer mijn acties.

Meer informatie vind je in de handleiding vanaf pagina 17.

Een voorbeeld uit de praktijk

Onthaalouder Natasha en de andere onthaalouders van haar dienst komen regelmatig samen, telkens bij iemand anders thuis en onder begeleiding van de dienstverantwoordelijke. Ze bespreken dan allerlei zaken: leuke activiteiten, problemen, de regelgeving, enzovoort. Ook het zelfevaluatie-instrument komt aan bod. Er wordt beslist om 'emotionele ondersteuning' te bespreken. Natasha vraagt zich af hoe de emotionele ondersteuning verloopt tijdens het eetmoment. Ze vraagt haar dienstverantwoordelijke om in haar opvang te komen observeren. De observatie wordt gefilmd en tijdens de volgende bijeenkomst met de collega-onthaalouders wordt de opname bekeken en respectvol besproken: wat wens je je collega-onthaalouder en de kinderen toe? Hoe probeert Natasha er een gezellig moment van te maken? Heeft iemand tips waardoor Natasha en de kinderen nog meer van het eetmoment kunnen genieten? Hoe kunnen ze elkaar hierbij steunen?

Stap 1: Verken via stellingen

1	Dit doe ik momenteel niet. Ik moet dat dringend verbeteren.
2	Dit kan beter. Ik heb nog veel ruimte om te verbeteren.
3	Dit zit goed. Ik heb nog wat ruimte om te verbeteren.
4	Dit is een echte kwaliteit van mij. Op dit vlak kan ik nauwelijks nog beter.

Positieve relaties	1	2	3	4
Ik toon enthousiasme en genegenheid in m'n omgang met kinderen.				
Ik leef mee met de kinderen en speel in op wat er gebeurt in de groep.				
Ik ben positief in wat ik zeg en doe met kinderen.				
Ik zorg dat het er vrolijk aan toegaat in de opvang. Ik lach en b(r)abbel veel met de kinderen.				
Ik benader kinderen op een rustige en voorspelbare manier. Ik vertel hen vooraf wat ik ga doen en ga op een zachte manier om met de kinderen.				
Ik geef de kinderen het goede voorbeeld voor respectvolle taal en omgaan met elkaar.				
De kinderen hebben plezier in het samenzijn met elkaar.				

Sensitief-responsieve begeleiding	1	2	3	4
Ik ben beschikbaar en heb aandacht voor kinderen.				
Ik merk alle signalen van de kinderen op, door wat ze zeggen of wat ze uitstralen. Ik zie het als kinderen nood hebben aan aandacht, steun en troost.				
Ik accepteer emoties van kinderen en reageer er op.				
Ik stem mijn aanpak af op de noden van individuele kinderen. Wat ik doe en hoe ik reageer, komt aan hun noden tegemoet.				
Ik maak groepsregels en verwachtingen vooraf en op een positieve manier duidelijk aan de kinderen.				
Ik moedig positief gedrag van kinderen aan.				
Ik slaag erin storend gedrag van kinderen te voorkomen of om te buigen.				
De kinderen zoeken mij spontaan op in hun spel of wanneer ze het emotioneel moeilijk hebben.				
De kinderen voelen zich op hun gemak bij mij en gaan ongedwongen in op mijn uitnodigingen.				

? Stap 1: Verken via vragen

De vragen zetten je aan tot nadenken, je hoeft niet op elke vraag een antwoord te geven. In de voorziene ruimte kan je in grote lijnen het resultaat noteren van je verkenning.

Positieve relaties

Verbondenheid met de kinderen

Wat is mijn rol in de groep?

Hoe vaak speel ik mee met kinderen? In welke mate is dat meespelen ongedwongen?

Hoe geef ik kinderen het gevoel dat ik geïnteresseerd ben in hen of in hun spel? Hoe vaak zit ik letterlijk op de hoogte van de kinderen? Hoe toon ik aan elk kind dat ik het graag zie? In hoeverre geef ik een pluim, een knuffel of een schouderklopje? Hoe betrek ik baby's in wat er gebeurt in de groep? Hoe creëer ik sfeervolle en gezellige momenten voor kinderen? Welke momenten lukt het om lang en met volle aandacht bij het gebeuren in de groep te zijn? Op welke momenten lukt dat minder?

.....

.....

.....

.....

.....

Hoe voel ik mezelf in de groep?

Van welke momenten kan ik echt genieten? Welke momenten bezorgen me stress? Op welke momenten beleef ik het meest plezier in de groep? Heb ik het gevoel dat mijn emoties die van de kinderen beïnvloeden? Wanneer? In welke mate slaag ik erin om mee te leven met wat kinderen voelen, ervaren en beleven? Hoe zorg ik ervoor dat kinderen vooral positieve emoties ervaren in de leefgroep?

.....

.....

.....

.....

.....

Hoe is de sfeer in de groep?

Is er een warme, positieve sfeer in de groep? In welke mate wordt er samen gebabbeld, gelachen, gezongen,...? Hoe zorg ik dat ik met elk kind apart contact en uitwisseling heb? Hoe ga ik om met kinderen waarmee het contact minder vlot verloopt? In welke mate verwelkom ik elk kind persoonlijk bij aankomst en zwaai ik het uit bij vertrek? Hoe maak ik drukke momenten (zoals een eetmoment) gezellig?

.....

.....

.....

.....

.....

Stap 2: Stel vast

Hoe beoordeel ik de emotionele ondersteuning van kinderen in mijn opvang?

Ik geef een score van 1 tot 10. Ik baseer me hiervoor op de stellingen en/of vragen uit stap 1.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Waarom geef ik deze score?

Wat zijn de sterktes en aandachtspunten voor emotionele ondersteuning van kinderen in mijn opvang?

Wat zijn de sterktes? Wat in mijn aanpak draagt bij tot emotionele ondersteuning? Wat vind ik goed in mijn aanpak? Waar ben ik trots op?	Wat zijn de aandachtspunten? Wat in mijn aanpak staat emotionele ondersteuning in de weg? Wat vind ik minder goed in mijn aanpak? Waarover maak ik me zorgen?

Zijn er toevalligheden, externe omstandigheden of factoren eigen aan het/de kind(eren) die de vaststellingen mee verklaren? Welke?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

➔ Stap 3: Onderneem actie

Het doel is bereikt. De ondernomen actie heeft geleid tot het gewenste resultaat.

Het doel is niet (helemaal) bereikt. De ondernomen actie heeft niet geleid tot het gewenste resultaat. Er is nieuwe actie nodig.

Doel

Ik wil ervoor zorgen dat:

.....

.....

.....

.....

Ik onderneem daarvoor deze stappen:

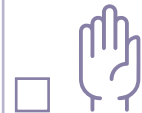
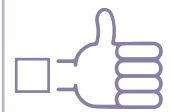
.....

.....

.....

.....

Evaluatie

Datum:

Doel

Ik wil ervoor zorgen dat:

.....

.....

.....

.....

Ik onderneem daarvoor deze stappen:

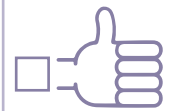
.....

.....

.....

.....

Evaluatie

Datum:

Ingevuld door (functie):
Naam opvang:

Datum van afname: / /

<p>Doel Ik wil ervoor zorgen dat:</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>Ik onderneem daarvoor deze stappen:</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>Evaluatie</p> <p>☐ </p> <p>☐ </p> <p>Datum:</p>
---	--

<p>Doel Ik wil ervoor zorgen dat:</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>Ik onderneem daarvoor deze stappen:</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>Evaluatie</p> <p>☐ </p> <p>☐ </p> <p>Datum:</p>
---	--

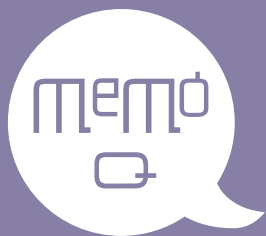
Ingevuld door (functie):

Datum van afname: / /

Naam opvang:

Ruimte voor eigen notities (bv. plan van aanpak en planning)

A large area of horizontal dotted lines for taking notes.

Kind & Gezin

Hallepoortlaan 27 | 1060 BRUSSEL

Kind en Gezin-Lijn: 078 150 100

kindengezin.be

Volg ons op

